Informatie voor leerlingen en ouders VSO en PrO

Beste leerling,

Je hebt nu een aantal jaren onderwijs op het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) of het Praktijkonderwijs (PrO) achter de rug. Je hebt daar hard gewerkt om jezelf te leren kennen en uit te vinden wat het beste bij je past. Misschien is het bijna zover dat je de school gaat verlaten, misschien ook nog niet. Hoe dan ook, als je 18 jaar wordt dan verandert er best veel. Je bent dan volwassen en dus verantwoordelijk voor allerlei zaken.

Zo ben je dan bijvoorbeeld zelf aansprakelijk als je schulden maakt. Je ouders kunnen je natuurlijk wel helpen, maar je bent hier zelf voor verantwoordelijk. Dat is best logisch, want je mag voortaan ook zelf abonnementen en dergelijke afsluiten. Je ouders hoeven (en mogen) die niet meer te ondertekenen, tenzij je een bewindvoerder hebt.

Een ander voorbeeld van een verandering is dat je niet meer met je ouders meeverzekerd bent voor ziekte-kosten. Je moet dus zelf een ziektekostenverzekering afsluiten. En je kunt zorgtoeslag aanvragen, dat moet je dan wel zelf doen!

Die veranderingen leggen we je uit in deze folder. Hopelijk helpt dit je bij het maken van nodige en verstandige keuzes. Maar bedenk dat je op school altijd geholpen wordt als je vragen hebt. Ook als je al langer bij ons weg bent. Jouw school heeft niet altijd antwoord op elke vraag, maar weet wel waar je het antwoord kan krijgen! Dus je bent altijd van harte welkom om nog eens langs te komen!

Veel succes!

1 Algemene informatie

DigiD

Tegenwoordig kun je bij de overheid veel zaken via internet regelen. Omdat het belangrijke zaken zijn, wil de overheid kunnen zien dat jij het bent die inlogt. Anders gezegd: je moet jezelf op internet kunnen identificeren. Hoe weet de overheid dat jij het bent, en niet iemand anders? Daarvoor is DigiD bedacht.
DigiD betekent 'Digitale identiteit'.

Je hebt een DigiD nodig om te kunnen inloggen op websites van de overheid. Bijvoorbeeld van de gemeente, het UWV, de Sociale Verzekeringsbank (SVB), de Politie en de Belastingdienst. Je kunt je DigiD ook gebruiken in het ziekenhuis, bij de apotheek of voor je zorgverzekering.

Je DigiD bestaat uit een gebruikersnaam en een wachtwoord dat je zelf kiest. Op de website digid.uabc.nl (geen www!) wordt uitgelegd wat DigiD is en hoe je het kunt aanvragen. Ook kun je daar oefenen met het aanvragen.

Wil je uitleg over DigiD?
Scan de QR-code met je camera app.

Post dienstplicht

Zowel jongens als meisjes van 17 jaar krijgen van de overheid (Ministerie van Defensie) een brief thuisgestuurd waarin staat dat je bent ingeschreven voor de dienstplicht.

Verder gebeurt er niets, je wordt namelijk niet opgeroepen. We noemen dit wel in deze folder, zodat je er niet van schrikt als je de post krijgt.
Je hoeft hier dus verder niets mee te doen.

2 Geld en verzekering

Aansprakelijkheidsverzekering

Het kan gebeuren dat je per ongeluk iets kapot maakt wat niet van jezelf is. Bijvoorbeeld wanneer je de telefoon van een vriend uit je handen laat vallen. Of er raakt iemand tijdens het sporten door jou onbedoeld gewond. De aansprakelijkheids-verzekering vergoedt deze schade.

Zolang je thuis woont, val je onder de verzekering van je ouder(s)/verzorger(s). Vraag aan je ouder(s)/verzorger(s) of zij een aansprakelijkheidsverzekering hebben. Als je niet meer thuis woont, moet je zelf een verzekering afsluiten. Deze verzekering kost een paar euro per maand.

Je bent niet verzekerd voor schade die met opzet is gemaakt.

Bankrekening

Voor bijna alle geldzaken heb je een bankrekening nodig.

Met een bankrekening kun je:

- Loon ontvangen
- Sparen
- Rekeningen betalen
- Huurtoeslag ontvangen
- Zorgtoeslag ontvangen
- Tegemoetkoming scholieren ontvangen
- Studiefinanciering ontvangen

Je kunt een bankrekening openen bij verschillende banken, zowel online als bij een bankkantoor in de buurt.

Einde kinderbijslag

De overheid betaalt mee aan de kosten voor opvoeding en verzorging van kinderen van 0 tot 18 jaar. Dit is de kinderbijslag. Deze eindigt wanneer je 18 jaar wordt. Je ouder(s)/verzorger(s) krijgen dat geld dus niet meer.

Soms ontvangen ouder(s)/verzorger(s) naast kinderbijslag een extra maandelijkse bijdrage van de overheid. Dit heet het kindgebonden budget. Ook dit stopt als je 18 wordt.

Huurtoeslag

Wanneer je woonruimte huurt kun je een huurtoeslag aanvragen. Dit moet je zelf aanvragen bij de Belastingdienst en dan wordt er gekeken of je aan de voorwaarden voldoet. Je ontvangt dan een bedrag, waarmee je een deel van de huur kunt betalen.

Schuldhulpverlening

Geld lenen gaat tegenwoordig erg makkelijk. Daarom is het belangrijk om de gevaren van lenen te kennen. Geld lenen kost altijd geld. Wanneer je geld leent en niet op tijd terug-betaalt, krijg je schulden.

Volwassen worden heeft niet alleen maar voordelen. Wanneer je 18 jaar bent, ben je ook aansprakelijk voor je eigen schulden. Pas dus op met het afsluiten van leningen. Alle financiële gevolgen zijn voor jouw rekening (en gaan van jouw bankrekening af).

Zorg dat je geen schulden maakt, want schulden hebben is erg vervelend. Als je rekeningen niet meer kunt betalen of als je onvoldoende geld overhoudt om van te leven geeft dat spanning. Durf dan om hulp te vragen! Dat kan bij de gemeente waarin je woont.

De gemeente kan je helpen met het oplossen van je schulden. We noemen dat schuldhulpverlening. Dat betekent niet, dat je zelf niets meer hoeft te betalen. Medewerkers van de gemeente

kijken met je mee waar je schulden hebt en hoe die kunnen worden afgelost.

Uitkering

Het kan zijn dat je, om wat voor reden dan ook, nog geen of niet genoeg inkomsten hebt. Het hangt dan van de situatie af of je ergens voor in aanmerking komt. Er zijn verschillende uitkeringen:

Wajong 2015

Kan je nu en in de toekomst niet werken? Dan val je onder Wajong en kun je werken of activeren in de dagbesteding. Je ontvangt dan geen salaris, maar een Wajong-uitkering. Een Wajong-aanvraag doe je door een 'aanvraag beoordeling arbeidsvermogen' aan te vragen bij het UWV. Hierin moet je kunnen uitleggen waarom je niet betaald kunt werken. Jouw school of de gemeente waarin je woont kunnen je daarbij helpen. Op de website van het UWV vind je informatie hoe je Wajong kunt aanvragen: www.uwv.nl/particulieren/arbeidsbeperkt/beoordeling-arbeidsvermogen-wajong-aanvragen/ondersteuning-aanvragen-participatiewet/detail/hoe-vraag-ik-een-beoordeling-arbeidsvermogen-aan

WW-uitkering

Als je werk hebt en je baan verliest, kun je in aanmerking komen voor een WW-uitkering (Werkloosheidsuitkering). Deze uitkering vraag je ook aan bij het UWV.
WW kun je aanvragen via: www.uwv.nl/particulieren/direct-doen/aanvragen-ww-uitkering.aspx

Bijstandsuitkering

Als je 18 jaar bent en je hebt geen eigen geld of genoeg inkomen om van te kunnen leven, kun je een bijstands-uitkering aanvragen. Deze aanvraag doe je bij de gemeente via **www.werk.nl** De gemeente bekijkt jouw situatie en bepaalt of je de uitkering krijgt. Meer informatie hierover vind je op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/wanneer-heb-ik-recht-op-bijstand

WA-verzekering

Een WA-verzekering (Wet aansprakelijkheidsverzekering) is verplicht als je in het bezit bent van een auto, motor of scooter. Deze verzekering vergoedt de schade die je met je auto, motor of scooter bij een ander hebt gemaakt.

Zorgverzekering

Iedereen in Nederland moet een zorgverzekering hebben. Deze verzekering betaalt de kosten als je ziek bent of medische zorg nodig hebt.

Als kind ben je meeverzekerd met je ouder(s)/verzorger(s). Maar dat verandert als je 18 wordt. Binnen één maand na je 18e verjaardag moet je zelf een zorgverzekering afsluiten. Je moet hier maandelijks een bedrag voor betalen. Het afsluiten van een zorgverzekering is verplicht.

Je kunt verschillende pakketten kiezen. Alleen het basispakket is verplicht. Voor het basispakket hebben zorgverzekeraars een acceptatieplicht. Ze moeten je dus aannemen.

Kijk voor informatie bijvoorbeeld op www.zorgverzekeringslijn.nl/jouw-situatie/zorgverzekering/18-jaar/

Zorgtoeslag

Een zorgverzekering kost maandelijks heel wat geld. Soms betaalt de overheid een deel van de kosten. Dit noemen we zorgtoeslag. Je ontvangt deze toeslag op je bankrekening.

De hoogte van de zorgtoeslag hangt af van je inkomen. Hoe meer je verdient, hoe minder je krijgt. Zorgtoeslag kun je aanvragen bij de Belastingdienst. Ga naar www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/nl/zorgtoeslag/zorgtoeslag

3 School en studie

Ik ga na deze school verder met leren:

Entree-opleiding

Je kunt in het mbo starten met een entree-opleiding op niveau 1. Deze opleiding duurt een jaar. Je werkt in kleine groepjes en krijgt les van een vast team van docenten.
Tijdens een entree-opleiding leer je een beroep kennen, krijg je theorie op school en loop je stage of werk je bij een erkend leerbedrijf. Daarnaast leer je plannen en krijg je vakken als Nederlands, rekenen en loopbaan & burgerschap. Samen met je studieloopbaanbegeleider kijk je waar je goed in bent en wat je passie is. Zo word je klaargestoomd om door te stromen naar een mbo-opleiding niveau 2 of naar werk.

Meer informatie vind je op:
www.kiesmbo.nl/over-het-mbo/entreeopleiding

Beroeps Opleidende Leerweg (BOL)

In de Beroeps Opleidende Leerweg (BOL) ga je het grootste deel van de week naar school. Je loopt wel stage om praktijkervaring op te doen. Hoe vaak je op stage gaat, verschilt per opleiding. Maar het is minstens 20 procent van de opleiding, dat is gemiddeld 1 dag in de week.

Voor een BOL-opleiding heb je recht op studiefinanciering. Hiermee kun je de studiekosten betalen. Je ontvangt het geld op je bankrekening. Als je binnen 10 jaar afstudeert, hoef je het niet terug te betalen. Studiefinanciering vraag je aan bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs): www.duo.nl

Beroeps Begeleidende Leerweg (BBL)

De beroepsbegeleidende leerweg (BBL) is een combinatie van werken en leren. Meestal ga je 1 dag in de week naar school en werk je 4 dagen per week bij een leerbedrijf. Je ontvangt daarvoor salaris van het leerbedrijf. Voor een BBL-opleiding heb je dan ook geen recht op studiefinanciering. Eventuele schoolkosten moet je zelf betalen.

Tegemoetkoming scholieren

Je ouder(s)/verzorger(s) konden je schoolkosten altijd betalen uit de kinderbijslag en het kindgebonden budget. Na je 18e krijgen zij dat geld niet meer. Maar zit jij op dat moment nog op een school voor VSO of Praktijkonderwijs? Dan kom je in aanmerking voor een tegemoetkoming scholieren. Dit is geen lening, maar een gift. Je hoeft het geld dus niet terug te betalen. De voorwaarden vind je op duo.nl/particulier/tegemoetkoming-scholieren

Een tegemoetkoming scholieren moet je zelf aanvragen. DUO doet er ongeveer 8 weken over om jouw aanvraag te beoordelen. Wil je de tegemoetkoming scholieren vanaf je 18e ontvangen? Vraag hem dan 2 maanden voor je 18e verjaardag aan.

Dat doe je bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs): www.duo.nl

Je ontvangt het geld op je bankrekening. Er zit geen OV-kaart (reisproduct) bij. Vergeet de tegemoetkoming niet stop te zetten op het moment dat je van school gaat!

Studiefinanciering

Leerlingen die na het behalen van hun Entreediploma doorgaan met een BOL-opleiding aan het mbo, kunnen studiefinanciering en een OV-kaart (reisproduct) aanvragen.

Studietoeslag

Met de invoering van de Participatiewet is er een nieuwe studieregeling gekomen: de Studietoeslag. Deze toeslag is bedoeld voor studenten met een medische beperking die wat extra geld nodig hebben, omdat zij vaak niet kunnen bijverdienen naast hun studie.

Deze regeling wordt uitgevoerd door de gemeente en niet door DUO. Je vraagt deze aan bij de gemeente waar je woont.

Voorwaarden:

- Je bent 18 jaar of ouder;
- Je hebt recht op studiefinanciering of tegemoetkoming scholieren;
- Je hebt geen vermogen;
- Je bent niet in staat om het wettelijk minimumloon te verdienen door te werken;
- Je hebt geen recht op een Wajong-uitkering.

Nazorg school

Als je de school verlaten hebt, blijf je nog twee jaar bij ons in beeld. Dit noemen we nazorgplicht. Wij bellen of mailen je nog een paar keer. Dan willen we weten of je werkt, een opleiding volgt of dat je thuis zit. Als we je niet kunnen bereiken, dan bellen we met de gemeente waar je woont, je opleiding of je werkgever.

Je blijft altijd welkom op school. Zoek je hulp bij het vinden van een opleiding of baan? Heb je hulp nodig bij geldzaken? Jouw school kan je helpen of wijst je de weg naar iemand van de gemeente of welzijnsinstellingen.

4 Werk of daginvulling

Ik ga na school betaald werken:

Reguliere arbeid

Kan je werken en zelf minstens het minimumloon verdienen? Dan helpen je school en het WerkgeversServicepunt (WSP) je bij het vinden van een passende werkplek. Misschien kan je stageplek je toekomstige werkplek worden? In overleg met je stageplek kijkt je stagebegeleider wat daarvoor nodig is. Als er meer hulp van de gemeente nodig is, is het verstandig eerst bij het UWV een 'Indicatie Banenafspraak' aan te vragen. Jouw school of begeleidende instanties helpen je daarbij. Met een Indicatie Banenafspraak kom je in het doelgroepregister. Dit heeft als voordeel dat veel werkgevers specifiek op zoek zijn naar mensen die in dit doelgroepregister staan.

Doelgroepregister

Als je van het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) of het praktijkonderwijs (PrO) komt, kan het lastig zijn om werk te vinden dat bij jou past. Dit kan komen doordat:

- je lichamelijke klachten hebt;
- je moeite hebt met leren;
- je gedrag je in de weg zit.

Of door een combinatie hiervan.
Het betekent dat je wel kunt werken, maar dat het werk of de werkplek aangepast moet worden, of dat er rekening gehouden moet worden met wat jij kunt.

Het doelgroepregister kan daarbij helpen. Sta je in dit register, dan heeft het voor bedrijven of organisaties voordelen om jou in dienst te nemen. Ze kunnen dan meer rekening houden met jouw wensen en mogelijkheden. Je kans op een baan wordt dan groter. Alle leerlingen die VSO of PrO hebben gevolgd, kunnen in het register worden opgenomen. Het is bijna altijd verstandig om dit aan te vragen. Door het aanvragen van een Indicatie Banenafspraak bij het UWV, word je in het doelgroep-register opgenomen. De school kan je daarbij helpen.

Als je gaat werken en je verwacht zonder problemen 100% het wettelijk minimumloon te kunnen verdienen, is het aanvragen van een Indicatie Banenafspraak niet nodig. Wat wel verstandig is, om dan wel een no-riskverklaring bij het UWV aan te vragen. Je kans op een baan wordt dan groter, omdat jouw werkgever dan een aantal voordelen kan krijgen. Een no-riskverklaring vraag je aan op: www.uwv.nl/particulieren/formulieren/aanvragen-no-riskverklaring.aspx

Beschut werk

Kan je werken, maar heb je daar veel begeleiding bij nodig of zijn er veel aanpassingen in het werk nodig? Dan kun je een advies voor 'beschut werk' krijgen. Dit advies wordt ook bij het UWV aangevraagd. De gemeente waar je in woont, kijkt samen met jou en je school wat een geschikte plek voor je is.

Ik ga na school onbetaald werk doen:

Dagbesteding

Dagbestedingen zijn activiteiten om je tijd overdag prettig en zinvol te vullen. De gemeente waarin je woont geeft een beschikking vanuit de Wmo. Een dagcentrum verzorgt activiteiten met de begeleiding die jij nodig hebt. Samen met jouw gemeente en de school wordt een voor jou passende dagbesteding gezocht.

Ik weet (nog) niet wat ik na school ga doen:

Als je nog niet precies weet wat je na school gaat doen kun je daar met jouw school over praten. Jouw school kan je verwijzen naar de gemeente. Veel gemeenten hebben een jongerenloket of een welzijnsorganisatie. Jouw school weet welke organisaties er zijn in jouw gemeente en heeft vast goede tips voor jou.

5 Wonen en zorg

Begeleiding in de thuissituatie

Misschien heb je naast begeleiding op je werk ook begeleiding in je thuissituatie nodig. Daarvoor zijn de volgende mogelijkheden:

Jeugdhulp

Als je nog geen 18 jaar bent en je krijgt of wilt persoonlijke begeleiding, dan valt dit onder de Jeugdhulp. Meestal stopt de Jeugdhulp bij 18 jaar. Als je wilt of als het nodig is dat deze begeleiding blijft, dan ga je vanaf je 18 jaar over naar de volwassenzorg.

Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning)

Het doel van deze wet is om jou te helpen zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Je kunt ook worden geholpen om andere mensen te blijven ontmoeten. Bijvoorbeeld bij dagbesteding. Je kunt Wmo aanvragen bij de gemeente waar je woont.

Wlz (Wet langdurige zorg)

Als je 24 uur per dag zorg en begeleiding nodig hebt, kun je een Wlz-aanvraag doen. Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt of je hiervoor in aanmerking komt. Met deze indicatie kun je ook begeleid wonen. Het is moeilijk deze indicatie te krijgen. School kan je hierbij helpen of doorverwijzen.

Breda College
Brabantlaan 3
4817 JW Breda
bredacollege.nl

KPO De Kameleon
Gerard ter Borchstraat 51
4703 NL Roosendaal
www.dekameleonkpo.nl

Koraal regio West-Brabant
Hof van den Houte 61
4873 AZ Etten-Leur
www.koraal.nl

Mytylschool Roosendaal
Gezellelaan 13
4707 CC Roosendaal
www.mytylschoolroosendaal.nl

Curio praktijkschool Breda
Frankenthalerstraat 17
4816 KA Breda
www.curio.nl/locaties/praktijkschool-breda

Visio onderwijs Breda
Galderseweg 65
4836 AC Breda
www.visio.org

Het Kwadrant LPS
Oberonstraat 2
4624 VM Bergen op Zoom
www.lps-hetkwadrant.nl

Praktijkschool de Zwaaikom
Nassaustraat 10
4902 NA Oosterhout
www.dezwaaikom.nl

ROC Da Vinci College
Bovendonk 1
4707 ZH Roosendaal
www.davincicollege.nl

VSO-PrO West-Brabant
Netwerkcoördinator Jaap Oomen
E-mail: j.oomen@vsopro.nl
www.vsopro.nl

WerkgeversServicepunt West-Brabant
wspwestbrabant.nl

Regionaal Bureau Leren West-Brabant
www.rblwest-brabant.nl

Eerste uitgave september 2023. Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.